ŠTÁTNA KOMISIA
PRE VOĽBY
A KONTROLU FINANCOVANIA
POLITICKÝCH STRÁN

I N F O R M Á C I A

o výročných správach politických strán a politických hnutí za rok 2019

I.

Podľa § 30 ods. 1 zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o politických stranách“) sú politické strany a politické hnutia (ďalej len „politické strany“) povinné vyhotovovať výročnú správu za predchádzajúci kalendárny rok a doručiť ju Štátnej komisii pre voľby a kontrolu financovania politických strán (ďalej len „štátna komisia“) každoročne, najneskôr do 30. apríla. Štátna komisia predkladá informáciu o výročných správach Národnej rade Slovenskej republiky do 31. augusta.

V súvislosti s pandémiou nového koronavírusu a ochorenia COVID-19 bol termín na predloženia výročných správ politických strán za rok 2019 novelou zákona o politických stranách vykonanou zákonom č. 314/2020 Z. z. presunutý na 31.03.2021. Zároveň bola predmetnou novelou posunutá povinnosť štátnej komisie predložiť Národnej rade Slovenskej republiky informáciu o výročných správach za rok 2019 do konca júna 2021.

Štátna komisia v súlade s § 34h ods. 4 zákona o politických stranách predkladá Národnej rade Slovenskej republiky informáciu o výročných správach politických strán za rok 2019.

II.

Štátna komisia je nezávislý orgán, zriadený zákonom č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o podmienkach výkonu volebného práva“) na kontrolu financovania politických strán, riadenie volieb a zisťovanie výsledkov volieb.

Z § 16 ods. 1 uvedeného zákona vyplývajú tri základné okruhy kompetencií štátnej komisie, súvisiace s:

- organizáciou a uskutočňovaním jednotlivých typov volieb a referenda,
- kontrolou financovania a vedenia volebnej kampane a
- kontrolou financovania politických strán.

V súlade s ustanovením § 16 ods. 1 písm. d) o podmienkach výkonu volebného práva, v spojení s § 30 zákona o politických stranách je štátna komisia oprávnená kontrolovať financovanie politických strán a ich výročné správy.

Výročná správa politickej strany musí okrem iných náležitostí, uvedených v § 30 ods. 2 zákona o politických stranách obsahovať aj účtovnú závierku overenú audítorom, správu audítora k ročnej účtovnej závierke, dodatok správy audítora o overení súladu výročnej správy s účtovnou závierkou a správu o preverení súladu hospodárenia politickej strany so zákonom o politických stranách a so zákonom č. 181/2014 Z. z. o volebnej kampani a o zmene a doplnení zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o volebnej kampani“).

Audítora pre výkon auditu politickej strany určuje Slovenská komora audítorov žrebom zo zoznamu audítorov, najneskôr do 28. februára príslušného roku za účasti najmenej dvoch členov štátnej komisie. Politická strana je povinná uzatvoriť zmluvu o audite s vyžrebovaným audítorom.

V nadväznosti na povinnosť predložiť výročné správy za rok 2019 štátna komisia zaslala politickým stranám metodické usmernenie, obsahujúce podrobné inštrukcie, týkajúce sa vypracovávania jednotlivých náležitostí výročnej správy, účelom ktorého bolo zjednodušiť politickým stranám proces vyhotovovania a predkladania výročných správ. Uvedené usmernenie bolo následne zverejnené aj na webovom sídle štátnej komisie.

Na základe priebežného stavu predkladania výročných správ za rok 2019 štátna komisia zaslala výzvu 13 politickým stranám, ktoré do 20.01.2021 nepredložili svoju výročnú správu za rok 2019, aby výročnú správu predložili najneskôr 31.03.2021. Zároveň ich upozornila aj na právne následky nepredloženia výročnej správy v súlade s §§ 30 a 31 zákona o politických stranách.

III.

Povinnosť predložiť výročnú správu za rok 2019 malo 64 politických strán, zapísaných v Registri politických strán a politických hnutí, vedenom Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky.

Výročnú správu za rok 2019 v zákonom ustanovenej lehote, t. j. do 31. marca 2021 predložilo 58 politických strán, a to:

- 7 STATOČNÝCH je CESTA,
- 99 % - občiansky hlas,
- Demokrati Slovenska,
- Demokratická strana,
- DOBRÁ VOĽBA,
- HLAS ĽUDU,
- Hlas pravice,
- JEDNOTA - ľavicová strana Slovenska,
- KDŽP - Aliancia za Slovensko,

- Komunistická strana Slovenska,
- Kotlebovci - Ľudová strana Naše Slovensko,
- Kresťanská únia,
- Kresťanskodemokratické hnutie,
- Ľudová strana Pevnosť Slovensko,
- Maďarská kresťanskodemokratická aliancia - Magyar Kereszténydemokrata Szövetség,
- Magyar Fórum - Maďarské fórum,
- Magyar Közösségi Összefogás - Maďarská komunitná spolupatričnosť,
- MLADÁ PETRŽALKA - lokálna strana,
- MORÁLNY PRINCÍP SLOVENSKA,
- MOST – HÍD,
- NAJ - Nezávislosť a Jednota,
- Národ a Spravodlivosť - naša strana,
- NÁRODNÁ KOALÍCIA,
- NOVA,
- Občianska konzervatívna strana,
- Obyčajní ľudia,
- OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OĽANO), NOVA, Kresťanská únia (KÚ), ZMENA ZDOLA,
- Pirátska strana – Slovensko,
- Práca slovenského národa,
- Progresívne Slovensko,
- ŠANCA,
- SDKÚ - DS - Slovenská demokratická a kresťanská únia - Demokratická strana,
- Sloboda a Solidarita,
- SLOVENSKÁ KONZERVATÍVNA STRANA,
- Slovenská ľudová strana Andreja Hlinku,
- SLOVENSKÁ NÁRODNÁ JEDNOTA - strana vlastencov,
- Slovenská národná strana,
- Slovenské Hnutie Obrody,
- SLOVENSKO DO TOHO !,

- SME RODINA,
- SMER - sociálna demokracia,
- Socialisti.sk,
- SOLIDARITA - Hnutie pracujúcej chudoby,
- SPOLU - občianska demokracia,
- STAROSTOVIA A NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI,
- Strana maďarskej komunity - Magyar Közösség Pártja,
- STRANA MODERNÉHO SLOVENSKA (SMS),
- Strana práce,
- Strana rómskej koalície – SRK,
- Strana tolerancie a spolunažívania,
- Strana zelených,
- Strana zelených Slovenska,
- TREBIŠOV NAHLAS,
- ÚSVIT,
- VLASŤ,
- VZDOR - strana práce,
- ZA ĽUDÍ,
- Zmena zdola, Demokratická únia Slovenska.

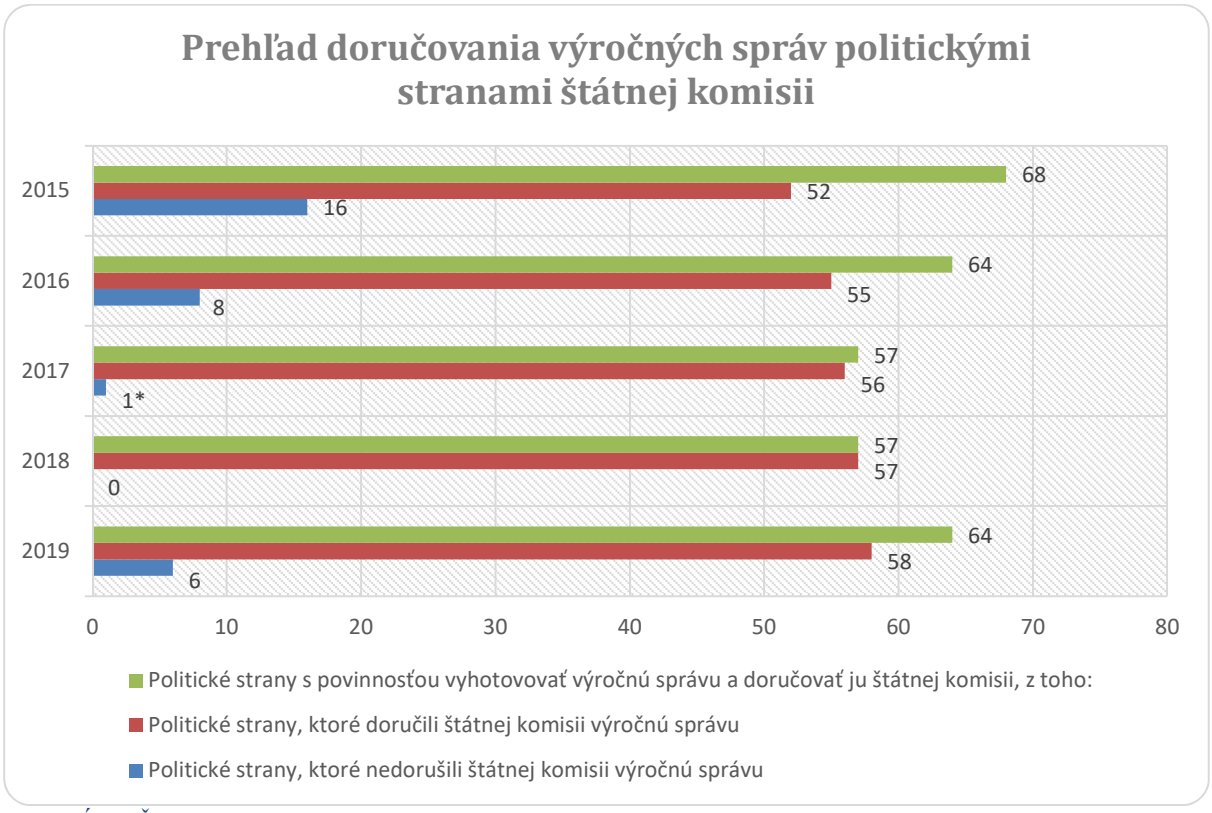
Výročnú správu za rok 2019 nepredložilo 6 politických strán, a to:

- DOMA DOBRE,
- MÁME TOHO DOSŤ !,
- PRIAMA DEMOKRACIA,
- Rómska iniciatíva Slovenska,
- Slovenská liga,
- Strana mladých ľudí.

Počet politických strán, ktoré nepredložili výročnú správu za príslušný rok v zákonom ustanovenej lehote, sa od vzniku štátnej komisie v roku 2015 postupne znižoval a v roku 2019 po prvý krát všetky politické strany predložili výročnú správu (za rok 2018) v zákonom

ustanovenej lehote, táto tendencia sa narušila až v roku 2020, kedy svoju výročnú správu za rok 2019 nepredložilo hneď šesť politických strán.

Vývoj počtu politických strán s povinnosťou vyhotovovať výročnú správu a doručovať ju štátnej komisii a politických strán, ktoré výročnú správu nedoručili v zákonom ustanovenej lehote za obdobie rokov 2015 až 2019 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Úrad Štátnej komisie

* *Politická strana Občianski liberáli predložila výročnú správu za rok 2016 po zákonom ustanovenej lehote dňa 21. júna 2017, a to až v nadväznosti na začatie správneho konania o uložení pokuty za nepredloženie výročnej správy v lehote podľa § 30 ods. 1 zákona o politických stranách.*

❖

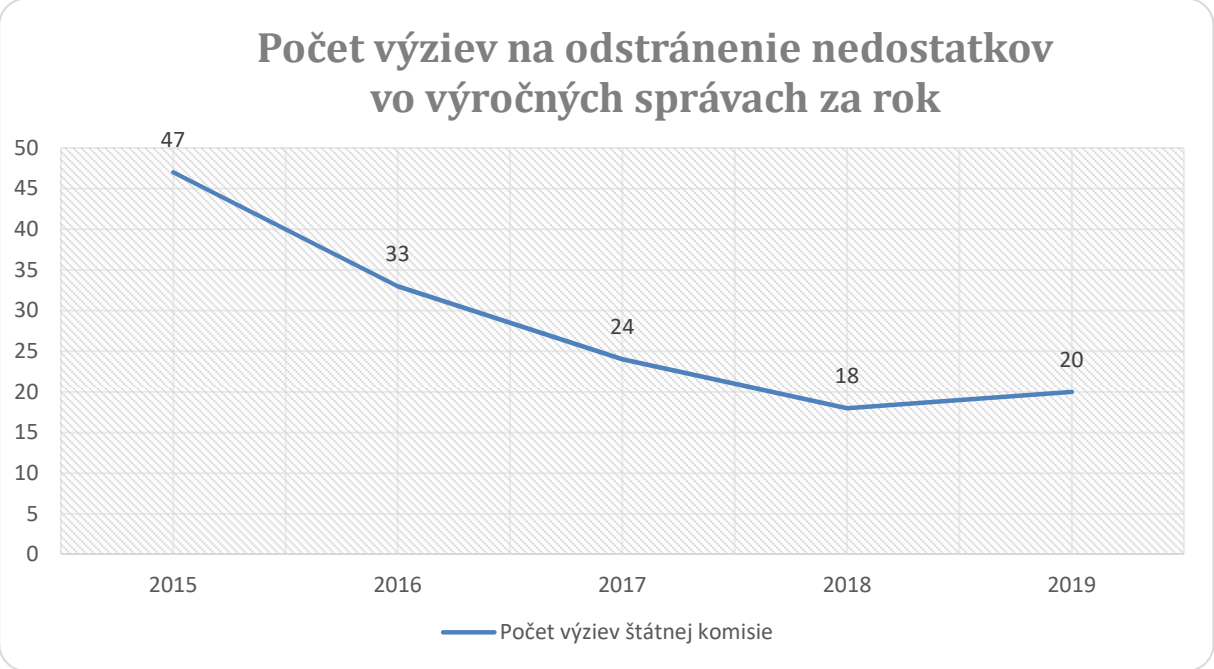
Podľa § 30 ods. 6 zákona o politických stranách: *„Ak politická strana výročnú správu v lehote podľa odseku 1 nedoručila alebo výročná správa neobsahuje údaje podľa odseku 2, ak údaje nie sú úplné alebo pravdivé alebo ak sa z výročnej správy zistí iné porušenie zákona, vyzve štátna komisia stranu, aby výročnú správu doručila alebo odstránila jej nedostatky v ňou určenej lehote; táto lehota nesmie byť kratšia ako 15 pracovných dní.“*

Štátna komisia v súlade s § 30 ods. 6 zákona o politických stranách vyzvala všetkých šesť vyššie uvedených politických strán, ktoré svoju výročnú správu za rok 2019 nepredložili, aby ju predložili v lehote 15 pracovných dní odo dňa doručenia výzvy, avšak ani jedna politická strana svoju výročnú správu v určenej lehote nedoručila.

Politickým stranám, ktoré predložili výročnú správu za rok 2019 s nedostatkami, zaslala štátna komisia výzvu na ich odstránenie, v ktorej uviedla, v čom spočívali nedostatky a určila lehotu na ich odstránenie nie kratšiu ako 15 pracovných dní.

Štátna komisia zároveň každú politickú stranu vo výzve upozornila aj na právne dôsledky neuposlúchnutia výzvy v určenom termíne.

Vývoj počtu výziev štátnej komisie politickým stranám na odstránenie nedostatkov v ich výročných správach za obdobie rokov 2015 až 2019 dokumentuje nasledujúci graf:

Zdroj: Úrad Štátnej komisie

Štátna komisia vyzvala v roku 2020 a 2021 na odstránenie zistených nedostatkov vo výročných správach za rok 2019 celkom 20 politických strán, a to:

- Demokratická strana,
- Maďarská kresťanskodemokratická aliancia - Magyar Kereszténydemokrata Szövetség,
- MLADÁ PETRŽALKA – lokálna strana,
- MORÁLNY PRINCÍP SLOVENSKA,
- NAJ - Nezávislosť a Jednota,
- NÁRODNÁ KOALÍCIA,
- NOVA,
- SDKÚ - DS - Slovenská demokratická a kresťanská únia - Demokratická strana,
- Slovenská ľudová strana Andreja Hlinku,
- Slovenské Hnutie Obrody,

- SLOVENSKO DO TOHO !,
- Socialisti.sk,
- SOLIDARITA - hnutie pracujúcej chudoby,
- Strana práce,
- Strana tolerancie a spolunažívania,
- Strana zelených,
- Strana zelených Slovenska,
- ŠANCA,
- VLASŤ,
- Zmena zdola, Demokratická únia Slovenska.

V štruktúre nedostatkov vo výročných správach politických strán za rok 2019 mali najvýraznejší podiel nasledovné nedostatky:

- v 9 prípadoch nebola predložená, príp. bola predložená neúplná osobitná evidencia darov a iných bezodplatných plnení podľa § 30 ods. 2 písm. g) zákona o politických stranách,
- v 8 prípadoch neboli predložené príslušné správy audítora podľa § 30 ods. 2 písm. n) zákona o politických stranách a s nimi súvisiace účtovné závierky overené audítorom podľa § 30 ods. 2 písm. a) zákona o politických stranách,
- v 8 prípadoch politické strany nepredložili nové náležitosti výročnej správy, ktoré prvý krát má obsahovať výročná správa za rok 2019, a to zoznam dodávateľov, ktorí strane dodali tovar alebo poskytli službu v príslušnom kalendárnom roku v celkovej hodnote vyššej ako 25 000 eur vrátane dane z pridanej hodnoty a zoznam členov výkonného orgánu politickej strany podľa zaregistrovaných stanov podľa § 30 ods. 2 písm. p) a q) zákona o politických stranách,
- v 7 prípadoch chýbal prehľad záväzkov po lehote splatnosti podľa § 30 ods. 2 písm. k) zákona o politických stranách,
- iné nedostatky boli zistené v menej ako v 6 prípadoch.

Vykonanie auditu a s ním súvisiace overenie účtovnej závierky audítorom, správu audítora k ročnej účtovnej závierke, dodatok správy audítora o overení súladu výročnej správy s účtovnou závierkou a správu audítora o preverení súladu hospodárenia so zákonom o politických stranách a so zákonom o volebnej kampani tvoria najdôležitejšie súčasti výročnej správy, ktoré sú politické strany povinné podľa zákona o politických stranách každoročne predložiť. Účtovná závierka predstavuje hlavnú, nosnú časť výročnej správy politickej strany, keďže iba jej preskúmaním je možné objektívne preveriť financovanie politickej strany a porovnať údaje nachádzajúce sa v iných častiach výročnej správy. Bez účtovnej závierky overenej nezávislým audítorom predstavuje výročná správa politickej strany pre jej čitateľa iba súbor politickou stranou jednostranne uvedených informácií s výrazne zníženou dôveryhodnosťou, keďže ich správnosť nebola overená zákonom ustanoveným spôsobom. Za najzávažnejšie nedostatky výročných správ politických strán, predložených za rok 2019

preto považovala štátna komisia nepredloženie účtovnej závierky overenej audítorom a príslušných správ audítora podľa zákona o politických stranách.

Štátna komisia v roku 2020 zaznamenala viacero problémov pri uzatváraní zmlúv o výkone auditu na rok 2019 medzi politickými stranami a audítormi, a to tak z dôvodov ako na strane politických strán, ako aj z dôvodov na strane audítorov. Najviac problémov vyvolaných na strane politických strán súviselo s oneskoreným nadviazaním kontaktu s určeným audítorom, resp. tým, že politické strany nereagovali na výzvy audítora na uzatvorenie zmluvy o audite (nepreberaním zásielok, nulovou komunikáciou a pod.), v dôsledku čoho sa politické strany ocitli v časovej tiesni a neboli schopné dohodnúť na zmluvných podmienkach v zákonom ustanovenom termíne.

Najčastejším problémom, ktorý vyvolal neschopnosť dohodnúť sa na zmluvných podmienkach bola otázka ceny za výkon auditu, ktorá nie je upravená žiadnym všeobecne záväzným právnym predpisom. V tejto súvislosti štátna komisia aj na základe výsledkov viacerých rokovaní so Slovenskou komorou audítorov (ďalej len „SKAU“) smerujúcich k odstráneniu najčastejšie sa vyskytujúcich problémov pri uzatváraní zmlúv o audite a vykonávaní auditu vyslovila podporné stanovisko k pripomienke SKAU vznesenej v rámci medzirezortného pripomienkového konania k novelizácii zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, podľa ktorej by zákonodarca splnomocnil ministerstvo financií k vydaniu opatrenia, ktorým by sa určila minimálna cena pre výkon auditu účtovnej závierky podávanej podľa § 30 zákona o politických stranách. Podľa názoru štátnej komisie by objektívne ustanovenie minimálnej ceny auditu zvýšilo právnu istotu nie len audítorov, ale aj politických strán a mohlo významným spôsobom odstrániť problémy pri uzatváraní zmlúv o audite medzi vyžrebovaným audítorom a príslušnou politickou stranou.

Najčastejším problémom pri uzatváraní zmlúv o audite a samotnom výkone auditu spôsobeným audítormi boli situácie, kedy audítor z dôvodu prebiehajúcej pandémie a s tým súvisiacimi obmedzeniami pri cestovaní, nemohol, resp. odmietol vykonať audit v sídle politickej strany, a zároveň odmietol vykonať audit z dokumentov v elektronickej podobe, prípadne po uzatvorení zmluvy oznámil politickej strane, že audit nevykoná z dôvodu zaneprázdnenosti, alebo pozastavenia výkonu funkcie. Aj tieto problémy sa štátna komisia snažila riešiť pravidelnou komunikáciou i priamym rokovaním so zástupcami SKAU a to bez ohľadu na to, že nemá na rozdiel od SKAU právne prostriedky k tomu, aby prinútila príslušného audítora k plneniu jeho zákonnej povinnosti.

Na výzvu štátnej komisie nedostatky vo výročnej správe do dňa predloženia tejto informácie odstránilo 13 z 20 vyzvaných politických strán; politická strana SLOVENSKO DO TOHO ! požiadala štátnu komisiu o predĺženie lehoty na odstránenie nedostatkov do 31.7.2021, čomu štátna komisia vyhovela. V určenej lehote ***nedostatky vo výročnej správe neodstránilo sedem politických strán, a to:***

- Strana tolerancie a spolunažívania,
- Slovenská ľudová strana Andreja Hlinku,
- Strana zelených,
- Strana práce,

- Demokratická strana,
- Strana zelených Slovenska
- VLASŤ.

Podľa ustanovenia § 31 ods. 8 zákona o politických stranách, štátna komisia uloží politickej strane pokutu od 200 eur do 2 000 eur, ak neodstráni zistené nedostatky vo výročnej správe v určenej lehote.

Štátna komisia preto v súlade s vyššie uvedeným ustanovením zákona o politických stranách začala voči vyššie uvedeným politickým stranám, s výnimkou politickej strany VLASŤ, správne konania o uložení pokuty za správny delikt uvedený v § 31 ods. 8 zákona o politických stranách. Dve z týchto správnych konaní, a to voči politickej strane Strana tolerancie a spolunažívania a Slovenská ľudová strana Andreja Hlinku už boli ukončené a politickým stranám bola uložená pokuta 1 100 eur, resp. 1 900 eur. Ostatné správne konania boli začaté, ale do termínu predloženia tejto informácie, t. j. do 30.6.2021 ešte neboli ukončené.

Na politickú stranu VLASŤ bol dňa 01.04.2021 vyhlásený konkurz. Podľa § 14 ods. 1 písm. c) v spojení s § 14 ods. 2 zákona o politických stranách sa strana zrušuje vyhlásením konkurzu a po zrušení strany môže strana vykonávať iba pôsobnosť súvisiacu so zrušením strany.

❖

Štátna komisia sa okrem kontroly formálnych náležitostí predložených výročných správ politických strán za rok 2019 zaoberala aj súladom výročných správ so zákonom o politických stranách, pričom zisťovala, či niektorá politická strana neprijala dar, iné bezodplatné plnenie alebo členský príspevok v rozpore so zákonom, pričom nezistila také porušenie zákona o politických stranách, ktoré by viedlo ku začatiu správneho konania o uložení pokuty.

Podľa kogentného ustanovenia § 30 ods. 8 zákona o politických stranách: *„Ak strana neuposlúchne výzvu štátnej komisie v lehote podľa odseku 6 v dvoch bezprostredne po sebe nasledujúcich účtovných obdobiach, ministerstvo na základe oznámenia štátnej komisie túto stranu zapíše v registri strán s dodatkom „v likvidácii“. Dňom zápisu vstupuje strana do likvidácie a bude môcť vykonávať iba pôsobnosť súvisiacu so zrušením strany.“*

Štátna komisia zistila, že politické strany Strana mladých ľudí, Strana tolerancie a spolunažívania a politické hnutie Slovenská liga nepredložili svoju výročnú správu alebo neodstránili nedostatky svojej výročnej správy dve bezprostredne po sebe nasledujúcich účtovných obdobiach.

Po ukončení správnych konaní za nepredloženie výročnej správy a za neodstránenie nedostatkov vo výročnej správe za rok 2019, štátna komisia vzhľadom na závažnosť a nezvratnosť sankcie za opakované nepredloženie výročnej správy (zápis do likvidácie), po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia vyčká, či politické strany nepodajú voči rozhodnutiu štátnej komisie správnu žalobu podľa zákona Správneho súdneho poriadku. Po márnom uplynutí lehoty na podanie správnej žaloby, alebo po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku súdu, štátna komisia oznámi v súlade s § 30 ods. 8 zákona o politických stranách Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky skutočnosť, že vyššie uvedené politické strany

opakovane neuposlúchli výzvu podľa § 30 ods. 6 zákona o politických stranách za účelom ich zápisu v registri politických strán s dodatkom „v likvidácii“.

❖

Štátna komisia v súlade s § 30 ods. 1 a § 34h ods. 3 zákona o politických stranách zverejnila všetky predložené výročné správy politických strán za rok 2019 na svojom webovom sídle a v rovnakom formáte ich uložila aj vo verejnej časti registra účtovných závierok, vedenom Ministerstvom financií Slovenskej republiky.

❖

V súvislosti s vyplácaním príspevkov zo štátneho rozpočtu podľa § 27 až § 28 zákona o politických stranách, štátna komisia oznámila Ministerstvu financií Slovenskej republiky, že politické strany DOBRÁ VOĽBA Kotlebovci - Ľudová strana Naše Slovensko (do 12.11.2019 Kotleba - Ľudová strana Naše Slovensko), Kresťanskodemokratické hnutie, Magyar Közösségi Összefogás - Maďarská komunitná spolupatričnosť, MOST – HÍD, OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OĽANO), NOVA, Kresťanská únia (KÚ), ZMENA ZDOLA (do 20.11.2019 OBYČAJNÍ ĽUDIA a nezávislé osobnosti (OĽANO)), Progresívne Slovensko, Sloboda a Solidarita, SLOVENSKÁ KONZERVATÍVNA STRANA (do 4.7.2018 #SIEŤ), Slovenská národná strana, SME RODINA (do 5.11.2019 SME RODINA - Boris Kollár), SMER - sociálna demokracia, SPOLU - občianska demokracia, Strana maďarskej komunity - Magyar Közösség Pártja, ZA ĽUDÍ doručili štátnej komisii výročné správy za rok 2019 bez nedostatkov.

❖

Štátna komisia na záver konštatuje, že zatiaľ čo pri výročných správach za rok 2018, prvýkrát od svojho vzniku, nemusela začínať správne konanie za nepredloženie výročnej správy, ani správne konanie za prijatie daru v rozpore so zákonom o politických stranách voči žiadnej strane, pri výročných správach za rok 2019 štátna komisia, napriek predĺženej lehote na podanie výročnej správy z dôvodu pandémie vyvolanej koronavírusom SARS-CoV-2, začala až šesť správnych konaní za nepredloženie výročnej správy a šesť správnych konaní za neodstránenie nedostatkov vo výročnej správe a štyri konania za prijatie daru v rozpore so zákonom.

V Bratislave, dňa 30. júna 2021

Príloha č. 1: Prehľad o majetku, záväzkoch, príjmoch, výdavkoch a daroch politických strán a politických hnutí, ktoré dostali v roku 2019 príspevok zo štátneho rozpočtu.